

ЗАКОН О ЈАВНОМ ЗДРАВЉУ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се области деловања јавног здравља, надлежности, планирање, спровођење активности у вези са очувањем и унапређењем здравља становништва, као и обезбеђивање потребних финансијских средстава.

Циљ овог закона је остваривање јавног интереса, стварањем услова за очување и унапређење здравља становништва путем свеобухватних активности друштва.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) **здравље** јесте стање потпуног физичког, менталног и социјалног благостања, а не само одсуство болести или неспособности;
- 2) **јавно здравље** је скуп знања, вештина и активности усмерених на унапређење здравља, спречавање и сузбијање болести, продужење и побољшање квалитета живота путем организованих мера друштва;
- 3) **систем јавног здравља** је систем који обезбеђује услове за очување и унапређење здравља становништва, кроз активности носилаца и учесника у јавном здрављу;
- 4) **области деловања јавног здравља** су функције јавног здравља, скупови активности и услуга које су преваходно намењене популацији као целини и чијим се спровођењем извршавају главни задаци јавног здравља (надзор над здрављем и благостањем популације; праћење и одговор на опасности по здравље и ванредне ситуације, заштита здравља, укључујући безбедност животне и радне средине, хране и друго; промоција здравља, укључујући активности усмерене на друштвене одреднице здравља и неједнакости у здрављу; спречавање и сузбијање заразних и незаразних болести, укључујући рано откривање; обезбеђивање доброг управљања за здравље и благостање; обезбеђивање компетентних јавно-здравствених кадрова; обезбеђивање одрживе организационе структуре и финансирања; заступање, комуникација и друштвена мобилизација за здравље и унапређење јавно-здравствених истраживања за политику и праксу засновану на доказима);
- 5) **носиоци активности у области деловања јавног здравља** су институти/заводи за јавно здравље који планирају, спроводе, прате и вреднују активности у области деловања јавног здравља, координирају, усклађују и стручно повезују

рад осталих учесника у систему јавног здравља за територију за коју су основани;

- 6) **учесници у области јавног здравља** су органи Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, здравствена служба, организације здравственог осигурања, систем социјалне заштите, савети за здравље при јединицама локалне самоуправе, васпитно-образовне и друге установе, средства јавног информисања, привредна друштва, јавна предузећа, предузетници, хуманитарне, верске, спортске и друге организације и удружења, породица и грађани;
- 7) **животна средина** јесте скуп природних и створених вредности чији комплексни међусобни односи чине окружење, односно простор и услове за живот;
- 8) **радна околина** јесте простор у којем се обавља рад и који укључује радна места, радне услове, радне поступке и односе у процесу рада;
- 9) **ванредна ситуација** је стање када су ризици и претње или последице катастрофа, ванредних догађаја и других опасности по становништво, животну средину и материјална добра таквог обима и интензитета да њихов настанак или последице није могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежних органа и служби, због чега је за њихово ублажавање и отклањање неопходно употребити посебне мере, снаге и средства уз појачан режим рада;
- 10) **ментално здравље** обухвата понашање, мишљење, говор, осећање и расположење појединца, његов однос према себи и другима и представља интегрални део индивидуалног здравља, добробити и развоја заједнице;
- 11) **социјално здравље** укључује способност да се формирају задовољавајући међуљудски односи, такође се односи на способност прилагођавања у различитим друштвеним ситуацијама и способност одговарајућег реаговања у разноврсним окружењима;
- 12) **санитарно-хигијенски надзор** представља активност усмерену на прикупљање, анализу и тумачење података о испуњености санитарних, техничких и хигијенских услова у оквиру делатности јавног снабдевања водом за пиће, здравствене исправности животних намирница, предмета опште употребе, прикупљања и диспозиције отпадних материја, уређења насеља, објеката за рад и боравак људи, јавних површина, превозних средстава и других објеката, делатности и опреме које подлежу санитарном надзору или имају јавно здравствени значај, а у циљу праћења испуњености законом прописаних услова и предлагања мера за очување и унапређење здравља;
- 13) **епидемиолошки надзор** је стално систематско прикупљање, анализа и тумачење података повезаних са здрављем, а битних за планирање, примену и евалуацију праксе јавног здравља;
- 14) **имунизација** је вештачко изазивање активног имунитета код осетљивог домаћина, уношењем специфичног антигена патогеног организма обично парентералном инјекцијом, понекад орално или назално;
- 15) **осетљиве друштвене групе** јесу групе становништва које су изложене већем ризику оболевања у односу на укупну популацију;
- 16) **фактор ризика** јесте аспект индивидуалног понашања или животног стила, излагање утицајима животне средине, урођена или наслеђена карактеристика, за

које се на основу научних и стручних доказа зна да су повезани са неповољним исходима по здравље;

- 17) **анализа ризика** састоји се од процене ризика, управљања ризиком и комуникације о ризику;
- 18) **процена ризика** (као део анализе ризика) представља поступак који се састоји од идентификације опасности, описа опасности, процене изложености становништва и описа ризика по здравље становништва;
- 19) **регистар извора** (катастар) **загађивања** је скуп систематизованих података и информација о врстама, количинама, начину и месту уношења, испуштања или одлагања загађујућих материја у гасовитом, течном и чврстом агрегатном стању или испуштања енергије из тачкастих, линијских и површинских извора загађивања у животну средину;
- 20) **здравље у свим политикама** је јавноздравствена политика усмерена на социјално-економске детерминанте здравља и смањивање неједнакости у здрављу;
- 21) **информациони систем јавног здравља** представља скуп метода и поступака којима се прикупљају, обрађују, анализирају, складиште, претражују, проналазе, преносе, комбинују и приказују подаци од интереса за јавно здравље из различитих извора података.

II. НАЧЕЛА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Члан 3.

Начела јавног здравља чине:

- 1) усмереност на становништво као целину, друштвене групе и појединце са циљем очувања и унапређења здравља која се остварује учешћем целокупног друштва;
- 2) заступљеност здравља у свим политикама са циљем да се обједине напори и координирају надлежности свих носилаца и учесника у области јавног здравља;
- 3) постизање солидарности и једнакости у јавном здрављу за све и наглашена пажња за потребе осетљивих друштвених група;
- 4) одговорност свих носилаца и учесника у систему јавног здравља у оквиру својих надлежности и активности;
- 5) научна заснованост са циљем да се области деловања у јавном здрављу заснивају на расположивим стручним и научним доказима.

III. ОБЛАСТИ ДЕЛОВАЊА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Члан 4.

Јавно здравље спроводе носиоци и учесници у областима деловања јавног здравља.

Носиоци активности у областима деловања јавног здравља су институти/заводи за јавно здравље који планирају, спроводе, прате и евалуирају активности јавног здравља, координирају, усклађују и стручно повезују рад учесника у систему јавног здравља за територију за коју су основани.

Активности института/завода за јавно здравље се спроводе и путем програма у сарадњи са учесницима у систему јавног здравља.

У обезбеђивању и спровођењу јавног здравља у Републици Србији активно учествују: органи државне управе Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, здравствена служба, организације за здравствено осигурање, служба социјалне заштите, васпитно-образовне и друге установе, средства јавног информисања, привредна друштва, јавна предузећа, предузетници, хуманитарна, верска, спортска и друга удружења, породица и грађани.

Члан 5.

Области деловања јавног здравља укључују:

- 1) физичко, ментално и социјално здравље становништва;
- 2) промоцију здравља и превенцију болести;
- 3) животну средину и здравље становништва;
- 4) радну околину и здравље становништва;
- 5) организацију и функционисање здравственог система;
- 6) поступање у кризним и ванредним ситуацијама.

1. Физичко, ментално и социјално здравље становништва

Члан 6.

Јавно здравље у области физичког, менталног и социјалног здравља становништва обухвата:

- 1) праћење и анализу здравља и здравствене заштите становништва у свим животним добима, а посебно здравља осетљивих друштвених група и утврђивање приоритета за промоцију здравља и превенцију болести кроз:
 - 1) праћење здравственог стања појединца, популационих група као и целокупног становништва које подразумева анализу узрока обољевања и умирања становништва, радне неспособности и инвалидитета, на основу биостатистичких показатеља);
 - 2) спровођење и анализу посебних истраживања о здрављу и факторима који утичу на здравље становништва и осетљивих друштвених група (жене, деца, стари, особе са инвалидитетом, сиромашни и друге осетљиве друштвене групе);
 - 3) праћење и анализу рада, организације, ресурса и коришћења здравствене заштите у здравственим установама на примарном, секундарном и терцијарном

нивоу, као и процену доступности и приступачности здравствене заштите на свим нивоима;

- 2) процена ризика (ризици из животне средине и радне околине, неправилна исхрана, физичка неактивност, ризично сексуално понашање, небезбедно понашање у саобраћају, употреба дувана, алкохола и психоактивних супстанци, коцкање, игре на срећу, стрес, насиље и злостављање, социјална искљученост);
- 3) анализа ризика из тачке 2. овог става и предлагање програма превенције болести и унапређења здравља, спровођење активности и евалуацији успешности, делотворности и економске исплативости спроведених програма;
- 4) санитарно-хигијенски и епидемиолошки надзор у циљу спречавања појаве и предузимање мера у циљу сузбијања незаразних и заразних болести;
- 5) развој система здравствене статистике ради унапређења здравствених информација за надзор, процену и евалуацију здравља становништва.

Активности из става 1. тач. 1) до 5) овог члана координирају и спровode институти/заводи за јавно здравље на територији за коју су основани у сарадњи са учесницима у области деловања јавног здравља.

2. Промоција здравља и превенција болести

Члан 7.

Промоција здравља и превенција болести обухватају:

- 1) доношење програма промоције здравља у сарадњи државних органа, аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, здравствене службе и грађана, а на основу анализе ризика и здравствених потреба становништва;
- 2) спровођење и евалуација програма промоције здравља, наглашавањем васпитања за здравље и развоја заједнице, укључујући и националне кампање промоције здравља и здравих стилова живота;
- 3) унапређивање и развијање активности промоције здравља усмерених на очување и унапређење услова животне средине и радне околине, здраве стилове живота (правилна исхрана, физичка активност, лична хигијена, репродуктивно и сексуално здравље и др) и на спречавање и сузбијање ризичних понашања (пушење, штетна употреба алкохола, злоупотреба дрога и др);
- 4) примордијалну, примарну, секундарну и терцијарну превенцију заразних болести, хроничних масовних незаразних болести и ретких болести, повреда и тровања, укључујући и поремећаје у исхрани, алкохолизам, наркоманију и друге болести зависности, укључујући универзалну, селективну и индиковану селекцију;
- 5) национални програм имунизације.

3. Животна средина и здравље становништва

Члан 8.

Спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва обухвата:

- 1) праћење и анализу стања животне средине, односно анализу воде (површинске и подземне воде, воде које се користе за пиће и рекреацију), ваздуха, земљишта, буке, вибрација, јонизујућег зрачења, нејонизујућег зрачења, отпадних вода и отпада;
- 2) праћење и контролу квалитета и здравствене исправности воде за пиће и процену утицаја њеног загађења на здравље становништва;
- 3) праћење и контролу здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе у циљу надзора кроз посебне програме министарства здравља и локалне самоуправе и процену њиховог утицаја на здравље становништва;
- 4) дезинфекцију, дезинсекцију, дератизацију и праћење присуства штетних микро и макроорганизама;
- 5) контролу санитарно-хигијенских стандарда у објектима у којима се обавља: здравствена делатност, делатност производње и промета животних намирница и предмета опште употребе, делатност јавног снабдевања становништва водом за пиће, угоститељска делатност, пружање услуга одржавања хигијене, неге и улепшавања лица и тела и немедицинских естетских интервенција којима се нарушава интегритет коже, делатност социјалне заштите, васпитно-образовна делатност, делатност културе, физичке културе, спорта и рекреације и делатност јавног саобраћаја;
- 6) давање мишљења о документима просторног и урбанистичког планирања, укључујући и техничку документацију, у смислу закона којим се уређује планирање и изградња у делу који се односи на здравље становништва.
- 7) процену ризика по здравље становништва на основу регистра извора (катастра) загађивања.
- 8) праћење и анализу здравственог стања становништва и процену ризика по здравље у вези са утицајима из животне средине, укључујући и процену епидемиолошке ситуације.
- 9) ширење сазнања и укључивање становништва у акцијама унапређења стања животне средине.

У ставу 1. тачка 1 овог члана институти/заводи за јавно здравље имају искључиву надлежност за праћење и анализу вода, ваздуха, земљишта и буке у насељеним местима везано за утицаје на здравље.

Институти/заводи за јавно здравље имају искључиву надлежност и за послове наведене у ставу 1. тач. 2), 3), 6), 7) и 8) овог члана.

Послове наведене у ставу 1. тачка 5. овог члана институти/заводи за јавно здравље спроводе самостално или у сарадњи са надлежним инспекторима.

Министар здравља у сарадњи са министром надлежним за послове заштите животне средине, министром надлежним за послове грађевинарства и просторног планирања прописује ближе услове за обављање послова из става 1. овог члана.

4. Радна околина и здравље становништва

Члан 9.

Спровођење јавног здравља у области радне околине и здравља радно активног становништва обухвата:

- 1) утврђивање стручно-медицинских ставова у области медицине рада, епидемиолошког надзора, промоције здравља на раду и пружање стручно-методолошке помоћи у њиховом спровођењу;
- 2) организовање и спровођење информационог система за прикупљање података и праћење епидемиолошке ситуације у области професионалних болести, обољења у вези са радом, повредама на раду и предлагање мера за њихово спречавање и сузбијање;
- 3) праћење и проучавање услова рада, изучавање професионалних ризика (квалификација и процена) и њиховог утицаја на здравље изложених радника.
- 4) унапређивање услова рада, здравствене заштите радника и координирање активности;
- 5) утврђивање јединствене методологије и поступака у планирању и спровођењу мера превентивне заштите здравља запослених;

Здравствена заштита радника из става 1. тачке 4. овог члана спроводи се у здравственим установама (дом здравља, завод за здравствену заштиту радника и завод за медицину рада).

Институт за медицину рада и завод за здравствену заштиту радника имају искључиву надлежност за послове наведене у ставу 1. тач. 1), 2), 3) и 5) овог члана.

Министар здравља у сарадњи са министром надлежним за послове рада и социјална питања и министар надлежан за послове заштите животне средине:

- 1) предлаже Национални програм заштите здравља радно активног становништва који доноси Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада);
- 2) доноси водиче добре праксе у вези са радном околином и чистим технологијама;
- 3) утврђује листу професионалних болести;
- 4) утврђује програм заштите запослених који раде у зони јонизујућих и нејонизујућих зрачења;
- 5) утврђује програм заштите запослених који раде у радној околини са физичким, хемијским и биолошким штетностима.

Министар здравља у сарадњи са министром надлежним за послове рада, прописује ближе услове за обављање послова из става 1. овог члана.

5. Организација и функционисање здравственог система

Члан 10.

Спровођење јавног здравља у области организације и функционисања здравственог система обухвата:

- 1) припремање и спровођење законске регулативе која се односи на организацију и ефикасно функционисање здравственог система;
- 2) праћење и унапређивање организације, рада и финансирања здравственог система, посебно здравствене службе у циљу што потпунијег и квалитетнијег задовољавања здравствених потреба, делотворне, безбедне, приступачне, доступне и ефикасне здравствене заштите;
- 3) праћење и анализу капацитета и ресурса у здравственом систему (кадрови, опрема, простор);
- 4) праћење и анализу финансирања здравствене заштите и обухвата становништва здравственим услугама у оквиру обавезног здравственог осигурања;
- 5) праћење, унапређивање и промоцију квалитета и ефикасности здравствене службе у циљу унапређивања здравственог система, организовање, спровођење и евалуација спољне провере квалитета стручног рада у здравственим установама и другим облицима обављања здравствене службе;
- 6) унапређивање здравственог менаџмента и стручних знања неопходних за спровођење здравствене делатности и спровођење јавног здравља, како би се задовољиле потребе становништва за здравственом заштитом, на безбедан, делотворан, економичан и ефикасан начин;
- 7) планирање кадрова у здравственим установама (испуњеност норматива, пријем радника, стручна усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника - специјализације и уже специјализације), евалуација рада и оптерећености здравствених радника, процену обезбеђености становништва здравственим кадром.

6. Јавно здравље у кризним и ванредним ситуацијама

Члан 11.

Спровођење јавног здравља у области кризних и ванредних ситуација обухвата:

- 1) процену ризика по јавно здравље у вези са кризним и ванредним ситуацијама;
- 2) поступање према закону који уређује поступање у кризним и ванредним ситуацијама и Националном програму одговора здравственог сектора у кризним и ванредним ситуацијама у сарадњи са надлежним органима и службама;
- 3) израду планова заштите и спасавања и планова за поступање у кризним и ванредним ситуацијама;

- 4) обезбеђење и размену информација у кризним и ванредним ситуацијама, у складу са законом и плановима за поступање.

Национално тело за управљање одговором здравственог сектора у кризним и ванредним ситуацијама које активира министар здравља, као и институти/заводи за јавно здравље на територији за коју су основани да координирају и спроводе активности из става 1. тач. 1) до 4) овог члана.

Национално тело за управљање одговором здравственог сектора у кризним и ванредним ситуацијама и институти/заводи за јавно здравље утврђују мере којих су дужни да се придржавају правна лица, предузетници и физичка лица на које се мере односе.

IV. ДРУШТВЕНА БРИГА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ

Члан 12.

Друштвена брига за јавно здравље остварује се на нивоу Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

1. Друштвена брига за јавно здравље на нивоу Републике Србије

Члан 13.

Друштвена брига за јавно здравље на нивоу Републике Србије обухвата:

- 1) утврђивање политике и стратегије јавног здравља;
- 2) стварање предуслова за организацију и спровођење јавног здравља и јачање капацитета носилаца и учесника у систему јавног здравља;
- 3) праћење здравственог стања становништва, идентификовање јавноздравствених проблема на нивоу Републике Србије и процену ризика;
- 4) планирање, утврђивање приоритета, доношење посебних програма и прописа у области јавног здравља;
- 5) утврђивање и спровођење мера пореске и економске политике којима се подстичу здрави стилови живота и обезбеђује здрава животна средина и радна околина;
- 6) обезбеђивање услова за промоцију здравља, образовање становништва и васпитање за здравље;
- 7) брзо реаговање у кризним и ванредним ситуацијама;
- 8) развој интегрисаног информационог система јавног здравља у Републици Србији;
- 9) јачање капацитета носилаца активности и учесника у областима деловања јавног здравља ;
- 10) међусекторску сарадњу носилаца активности и учесника у систему јавног здравља;

- 11) праћење стања животне средине (воде, ваздуха, земљишта, буке, вибрација, јонизујућег и нејонизујућег зрачења и отпада) и утицаја фактора животне средине на здравље људи;
- 12) обезбеђивање услова за снабдевање становништва здравствено исправном водом за пиће и здравствено безбедном храном, диспозицију отпадних материја и одговарајуће услове животне средине и радне околине;
- 13) обављање активности из области епидемиолошког надзора;
- 14) евалуацију и обезбеђење доступности, приступачности, квалитета и ефикасности здравствених услуга и програма;
- 15) утврђивање услова за организацију и спровођење специфичних мера и поступака у областима деловања јавног здравља;
- 16) унапређивање мера здравствене заштите за решавање здравствених проблема становништва;
- 17) информисање и подршка образовању и оспособљавању људи за бригу о сопственом здрављу;
- 18) уједначавање услова за деловање у областима јавног здравља на територији Републике Србије.

Друштвену бригу за јавно здравље на нивоу Републике Србије спроводи Влада Републике Србије преко органа државне управе.

2. Друштвена брига за јавно здравље на нивоу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

Члан 14.

Друштвена брига за јавно здравље на нивоу аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе обухвата мере за обезбеђивање и спровођење активности у областима деловања јавног здравља, у оквиру посебних програма из области јавног здравља, од интереса за становништво на територији аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, и то:

- 1) међусекторску сарадњу, координацију, подстицање, организацију и усмеравање спровођења активности у областима јавног здравља која се остварује заједничком активношћу органа аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, носилаца и учесника у области јавног здравља;
- 2) праћење здравственог стања становништва и рада здравствене службе, као и предлагање и предузимање мера за њихово унапређење;
- 3) промоцију здравља и спровођење мера за очување и унапређење здравља и животне средине и радне околине, епидемиолошки надзор, спречавање и сузбијање заразних и незаразних болести, повреда и фактора ризика;
- 4) обезбеђивање услова за обављање делатности здравствених установа, планирање и остваривање програма у области јавног здравља;

- 5) обезбеђивање услова за брзо реаговање у кризним и ванредним ситуацијама у складу са мерама Владе;
- 6) обезбеђивање услова за праћење стања животне средине (воде, ваздуха, земљишта, буке, вибрација, јонизујућег и нејонизујућег зрачења) и утицаја фактора животне средине и радне околине на здравље;
- 7) обезбеђивање услова за снабдевање становништва здравствено исправном водом за пиће и безбедном храном, диспозицију отпадних материја и одговарајуће услове животне средине и радне околине;
- 8) обезбеђивање услова за обављање активности из области епидемиолошког надзора;
- 9) јачање капацитета носилаца активности и учесника у областима деловања јавног здравља ;
- 10) обавештавање надлежних државних органа и јавности о свим ризицима и другим јавноздравственим проблемима који могу имати негативне последице по здравље становништва.
- 11) подршку раду и развоју носилаца активности и учесника у систему јавног здравља на својој територији, у складу са законом.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси и финансира посебне програме из области јавног здравља за своју територију, у сарадњи са институтима/заводима за јавно здравље, у складу са законом.

Друштвену бригу за јавно здравље из става 1. тачке 1. овог члана на територији аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као поверени посао врши покрајински орган управе, односно орган јединице локалне самоуправе, надлежан за послове здравља преко својих служби и савета за здравље, као и института/завода за јавно здравље.

Члан 15.

Аутономна покрајина, град Београд и свака јединица локалне самоуправе дужна је да образује Савет за здравље.

Савет за здравље из става 1. овог члана у свом саставу, поред чланова утврђених законом којим се уређује област права пацијената, мора имати најмање једног представника надлежног института/ завода за јавно здравље. Савет за здравље може имати и друге представнике учесника у систему јавног здравља.

Град, као јединица локалне самоуправе, може овластити градску општину у свом саставу да обавља одређене послове из области друштвене бриге за јавно здравље на локалном нивоу, као и да образује Савет за здравље за територију те градске општине.

Савет за здравље, образован у јединици локалне самоуправе, поред задатака утврђених актом надлежног органа, односно одлуком јединице локалне самоуправе, као и законом

којим се уређује област права пацијената, обавља и одређене послове из области деловања јавног здравља, и то:

- 1) међусекторску сарадњу, координацију, подстицање, организацију и усмеравање спровођења активности у области деловања јавног здравља на локалном нивоу, заједничком активношћу са органом аутономне покрајине, јединицом локалне самоуправе, носиоцима активности и другим учесницима у систему јавног здравља;
- 2) прати извештаје института/завода за јавно здравље о анализи здравственог стања становништва на територији јединице локалне самоуправе која за то наменски определи средства у оквиру посебних програма из области јавног здравља (у смислу члана 14. овог закона), као и предлагање мера за њихово унапређење, укључујући мере за развој интегрисаних услуга у локалној заједници;
- 3) доноси предлог плана јавног здравља на локалном нивоу, који усваја скупштина јединице локалне самоуправе и праћење његовог спровођења кроз посебне програме из области јавног здравља;
- 4) иницира и прати спровођење активности промоције здравља и спровођења мера за очување и унапређење здравља, спречавања и сузбијања заразних и хроничних незаразних болести, повреда и фактора ризика на територији јединице локалне самоуправе кроз посебне програме из области јавног здравља;
- 5) даје мишљења на извештај о остваривању посебног програма у области јавног здравља, које доноси јединица локалне самоуправе;
- 6) учествује у различитим областима деловања јавног здравља у кризним и ванредним ситуацијама из члана 11. овог закона;
- 7) јачање капацитета носилаца активности и учесника у областима деловања јавног здравља;
- 8) обавештава јавност о свом раду;
- 9) даје подршку раду и развоју носиоца активности и учесника у систему јавног здравља на својој територији, у складу са законом;
- 10) извештава јединице локалне самоуправе и завод/институт за јавно здравље о свом раду у областима деловања јавног здравља.

V. НАЦИОНАЛНИ САВЕТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ

Члан 16.

Ради унапређења сарадње надлежних органа, организација, носилаца и учесника у систему јавног здравља, Влада образује Национални савет за јавно здравље (у даљем тексту: Национални савет).

Национални савет чине представници Министарства надлежног за послове здравља, осталих надлежних министарстава и других државних органа, института/завода за јавно здравље и носилаца јавних овлашћења, као и независни стручњаци из области деловања јавног здравља.

Националним саветом руководи Министар здравља.

Састав Националног савета усваја Влада, на предлог министра здравља, у складу са актуелним потребама и проблемима у области деловања јавног здравља.

Национални савет обавља следеће послове:

- 1) стара се о унапређењу здравља, превенцији болести и побољшању квалитета живота кроз систем јавног здравља;
- 2) усмерава и координира рад свих органа управе, других организација и агенција који су део система јавног здравља;
- 3) анализира, прати и унапређује систем јавног здравља;
- 4) сарађује с републичким и другим стручним телима, државним органима и организацијама, односно међународним телима надлежним за области деловања јавног здравља;
- 5) стара се о усаглашеном приступу надлежних органа у решавању проблема од интереса за јавно здравље;
- 6) учествује у изради Стратегије јавног здравља;
- 7) помаже надлежна министарства, Тело за координацију европске здравствене политике засноване на концепту – „Здравље у свим политикама“, друге организације и агенције у спровођењу циљева Стратегије, националних програма и унапређењу јавног здравља;
- 8) формира радне групе у складу са актуелним потребама и проблемима у области деловања јавног здравља;
- 9) прати и анализира рад савета за здравље аутономне покрајине и сваке јединице локалне самоуправе и у областима деловања јавног здравља;
- 10) обавља друге послове које му повери Влада.

Национални савет ће образовати Влада у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

VI. УСЛОВИ И ОБАВЕЗЕ ЗА ДЕЛОВАЊЕ У ОБЛАСТИ ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Члан 17.

Услови за деловање у области јавног здравља укључују:

- 1) јачање капацитета института/завода за јавно здравље као носилаца и мобилисање учесника;
- 2) финансирање јавног здравља;
- 3) образовање и истраживање;
- 4) извештавање у систему јавног здравља;
- 5) сарадњу и координацију у систему јавног здравља.

Министар здравља у сарадњи са министром надлежним за послове финансија и министром надлежним за образовање и истраживање, прописује ближе услове за деловање у области јавног здравља.

1. Јачање капацитета института/ завода за јавно здравље као носилаца и мобилисање учесника

Члан 18.

У циљу стварања услова за деловања у области јавног здравља из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, организације здравственог осигурања и других извора, обезбеђују се средства за јачање капацитета института/завода за јавно здравље, и то у погледу обезбеђивања одговарајуће опреме, кадрова, простора, информационих и комуникационих технологија, инвестиционо одржавање, финансирања програма наведених у члану 22. овог закона и других услова неопходних за спровођење активности утврђених овим законом.

Јачање капацитета подразумева постојање информационог система јавног здравља који обезбеђује свеукупну доступност и квалитет података, њихову релевантност, правременост и претвара податке у информације потребне за планирање јавно-здравствених активности и доношење јавно-здравствених одлука.

Јачање капацитета подразумева и мобилисање учесника за реализацију деловања у области јавног здравља.

2. Финансирање јавног здравља

Члан 19.

Средства за деловање у области јавног здравља обезбеђују се:

- 1) из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе;
- 2) од организација здравственог осигурања;
- 3) продајом услуга и производа у систему јавног здравља;
- 4) обављањем научноистраживачке и образовне делатности;
- 5) од легата, поклона, завештања;
- 6) из других извора у складу са законом.

Министар здравља на предлог Института за јавно здравље основаног за територију Републике, прописује начин и услове финансирања деловања у области јавног здравља.

3. Образовање и истраживање

Члан 20.

Образовање кадрова у систему јавног здравља обавља се кроз студијске програме, специјалистичка, уже специјалистичка усавршавања и континуирану едукацију из јавног здравља које спроводе високошколске установе, факултети, институти/заводи за јавно здравље, друге здравствене установе и удружења.

Истраживања у јавном здрављу су мултидисциплинарна и укључују носиоце и учеснике у систему јавног здравља.

4. Извештавање у систему јавног здравља

Члан 21.

Сви учесници у систему јавног здравља редовно извештавају институте/заводе за јавно здравље који су основани за одређену територију, о својим активностима из области деловања јавног здравља.

Институти/заводи за јавно здравље достављају извештаје Институту за јавно здравље основаног за територију Републике о свим својим активностима из области деловања јавног здравља, као и активностима других учесника у систему јавног здравља који су доставили своје извештаје.

Институт за јавно здравље основан за територију Републике, на основу извештаја из става 2. овог члана и других извора података, формира базе података за Републику Србију, израђује и доставља Министарству надлежном за послове здравља извештај о здрављу становништва, који служи као основа за планирање здравствене политике, као и друге извештаје из области деловања јавног здравља.

На основу прикупљених података институти/заводи за јавно здравље израђују извештаје о свим областима деловања јавног здравља за територију за коју је основан.

Извештаји до којих у свом раду долазе, односно које израђују институти/заводи за јавно здравље доступни су јавности на интернет страници института/завода.

Институт/завод за јавно здравље координира и прати стручни рад у поступку вођења документације и евиденција, обраде података и извештавању у области јавног здравља. Ако у поступку обраде достављених података институт/завод за јавно здравље утврди да су подаци непотпуни или да постоји сумња у веродостојност података, дужан је да о томе обавести здравствену установу, приватну праксу или друго правно лице која је податак доставило и да захтева исправку истих у што краћем року.

5. Сарадња и координација у систему јавног здравља

Члан 22.

Институт/завод за јавно здравље за територију за коју је основан самостално или у сарадњи са другим учесницима у систему јавног здравља предлажу јединицама локалне самоуправе програме из области јавног здравља.

Јединице локалне самоуправе финансирају програме које спроводе институти/заводи самостално или у сарадњи са другим учесницима, а координирају институти/заводи за јавно здравље за територију за коју су основани.

Програми из става 1. и 2. овог члана односе се на:

- 1) израду градског/општинског плана јавног здравља;
- 2) контролу квалитета животне средине;
- 3) контролу здравствене исправности воде за пиће;
- 4) контролу здравствене безбедности хране;
- 5) контролу организоване исхране специфичних категорија становништва (предшколске и школске деце, студената, социјално-материјално угрожених, болничке исхране, исхране у домовима за старе и др);
- 6) израду акционих планова за поступање у кризним и ванредним ситуацијама;
- 7) мишљења о документима просторног и урбанистичког планирања, укључујући и техничку документацију, у делу који се односи на здравље становништва;
- 8) унапређење квалитета здравствене заштите;
- 9) спровођење епидемиолошког надзора, укључујући и надзор над Националним програмом имунизације;
- 10) прикупљање и анализу података у областима деловања јавног здравља, интерпретацију јавно-здравствених информација и њихово коришћење у процесу доношења одлука и креирању јавно-здравствених активности.

Јединице локалне самоуправе финансирају и следеће програме које спроводе институти/заводи за јавно здравље и други учесници:

- 1) превенцију повређивања у саобраћају;
- 2) промоцију здравља у заједници и на радном месту;
- 3) рано откривање болести;
- 4) спречавање и сузбијање заразних болести, хроничних незаразних болести и повређивања и
- 5) друге области јавног здравља.

Институт/завод за јавно здравље сарађује и размењује информације о здрављу становништва са јединицама локалне самоуправе на територији за коју су основани.

Члан 23.

Учесници у систему јавног здравља су дужни да ускладе своје активности са друштвеном бригом за јавно здравље дефинисаном овим законом, подзаконским актима који проистичу из овог закона и другим законским одредбама и да подржавају и активно учествују у програмима и активностима које предлажу, спроводе и

координирају институти/заводи за јавно здравље као носиоци делатности у области јавног здравља.

VII. НАДЗОР

Члан 24.

Надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу овог закона, врши Министарство надлежно за послове здравља, преко здравствених инспектора, санитарних инспектора и фармацеутских инспектора, као и инспекцијски органи других министарстава, покрајинских и органа локалне самоуправе и то:

- 1) министарство надлежно за послове пољопривреде, преко пољопривредних и ветеринарских инспектора;
- 2) министарство надлежно за послове трговине и заштите потрошача, преко тржишних инспектора;
- 3) министарство надлежно за послове заштите животне средине, преко инспектора за заштиту животне средине;
- 4) министарство надлежно за послове заштите од јонизујућих зрачења, преко инспектора за заштиту од јонизујућих зрачења;
- 5) министарство надлежно за послове нуклеарне сигурности и управљања радиоактивним отпадом, преко инспектора за нуклеарну сигурност и управљање радиоактивним отпадом;
- 6) министарство надлежно за послове рада, преко инспектора рада;
- 7) министарство надлежно за унутрашње послове, преко инспектора за превентивну заштиту;
- 8) министарство надлежно за послове спорта, преко спортских инспектора;
- 9) министарство надлежно за комуналне послове, преко комуналних инспектора;
- 10) покрајински и органи локалне самоуправе, преко надлежних инспекција и служби.

Министарства, покрајински и органи локалне самоуправе из става 1. овог члана у вршењу надзора сарађују, међусобно се обавештавају о предузетим мерама, размењују информације, пружају помоћ и предузимају заједничке мере и активности значајне за спровођење инспекцијског надзора.

Инспектор из става 1. тач. 1) до 10) овог члана (у даљем тексту: надлежни инспектор) врши надзор у складу са овлашћењима прописаним овим законом, законом којим се уређује инспекцијски надзор и прописима којима се уређује инспекцијски надзор у одговарајућој области.

Министар здравља у сарадњи са министрима министарстава из става 1. тач. 1) до 10) овог члана прописује поступак надзора у области јавног здравља.

Члан 25.

У случају сумње да постоји опасност по здравље људи надлежни инспектор у оквиру својих овлашћења има право и дужност да изврши инспекцијски надзор и поступи у складу са прописима предвиђеним у члану 23. став 3. и 4. овог закона.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26.

Новчаном казном у износу 200.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако:

1) не поступи у складу са мерама утврђеним од стране Националног тела за управљање одговором здравственог сектора у кризним и ванредним ситуацијама и института/завода за јавно здравље, у складу са законом (члан 11. став 3.);

2) не усклади своје активности са друштвеном бригом за јавно здравље дефинисаном овим законом и другим прописима, не подржава и не учествује у програмима и активностима које предлажу, спроводе и координирају институти/заводи за јавно здравље као носиоци делатности у области јавног здравља (члан 23.).

За прекршаје утврђене у ставу 1. овог члана, казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном 20.000 до 50.000 динара.

За прекршаје утврђене у ставу 1. овог члана, казниће се предузетник новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара.

За прекршаје утврђене у ставу 1. овог члана, казниће се физичко лице новчаном казном 20.000 до 50.000 динара.

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 27.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од дванаест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 28.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о јавном здрављу („Службени гласник РС“, бр. 72/2009).

Члан 29.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.